

**GOVERNMENT OF INDIA
PRESS INFORMATION BUREAU
MUMBAI**

National Education Policy 2020 announced
The new policy aims to bring transformational reforms
in school and higher education

Date : 29.7.2020

The Union Cabinet chaired by the Prime Minister Shri Narendra Modi today approved the **National Education Policy 2020**. The new policy aims to pave way for transformational reforms in school and higher education systems in the country. This policy will replace the 34 year old National Policy on Education (NPE),1986.

H i g h l i g h t s

School Education

- New Policy aims for **universalization of education** from pre-school to secondary level with 100 % Gross Enrolment Ratio (GER) in school education by 2030.
- NEP 2020 will bring 2 crore out of school children back into the main stream through open schooling system.
- The current 10+2 system to be replaced by a **new 5+3+3+4 curricular structure** corresponding to ages 3-8, 8-11, 11-14, and 14-18 years respectively. This will bring the hitherto uncovered age group of 3-6 years under school curriculum, which has been recognized globally as the crucial stage for development of mental faculties of a child. The new system will have 12 years of schooling with three years of Anganwadi/ pre schooling.
- Emphasis on Foundational Literacy and Numeracy, no rigid separation between academic streams, extracurricular, vocational streams in schools ; Vocational Education to start from Class 6 with Internships

- Teaching up to at least Grade 5 to be in mother tongue/ regional language. No language will be imposed on any student.
- Assessment reforms with **360 degree Holistic Progress Card**, tracking Student Progress for achieving Learning Outcomes
- A new and comprehensive National Curriculum Framework for Teacher Education, NCFTE 2021, will be formulated by the NCTE in consultation with NCERT. By 2030, the minimum degree qualification for teaching will be a 4-year integrated B.Ed. degree .

Higher Education

- Gross Enrolment Ratio in higher education to be raised to **50 % by 2035 ; 3.5 crore seats to be added in higher education.**
- The policy envisages broad based, multi-disciplinary, holistic Under Graduate education with flexible curricula, creative combinations of subjects, integration of vocational education and multiple entry and exit points with appropriate certification. UG education can be of 3 or 4 years with multiple exit options and appropriate certification within this period.
- Academic Bank of Credits to be established to facilitate Transfer of Credits
- Multidisciplinary Education and Research Universities (MERUs), at par with IITs, IIMs, to be set up as models of best multidisciplinary education of global standards in the country.
- The **National Research Foundation** will be created as an apex body for fostering a strong research culture and building research capacity across higher education.
- **Higher Education Commission of India**(HECI) will be set up as a single overarching umbrella body for entire higher education, excluding medical and legal education. HECI to have four independent verticals - National Higher Education Regulatory Council (NHERC) for regulation, General Education Council (GEC) for standard setting, Higher Education Grants Council (HEGC) for funding, and National Accreditation Council(NAC) for accreditation. Public and private higher education institutions will be governed by the same set of norms for regulation, accreditation and academic standards.

- Affiliation of colleges is to be **phased out in 15 years** and a stage-wise mechanism is to be established for granting graded autonomy to colleges. Over a period of time, it is envisaged that every college would develop into either an Autonomous degree-granting College, or a constituent college of a university.

Others

- An autonomous body, the National Educational Technology Forum (NETF), will be created to provide a platform for the free exchange of ideas on the use of technology to enhance learning, assessment, planning, administration.
- NEP 2020 emphasizes setting up of Gender Inclusion Fund, Special Education Zones for disadvantaged regions and groups
- New Policy promotes Multilingualism in both schools and higher education. National Institute for Pali, Persian and Prakrit , Indian Institute of Translation and Interpretation to be set up
- The Centre and the States will work together to increase the public investment in Education sector to reach **6% of GDP** at the earliest.

Unprecedented Consultations

NEP 2020 has been formulated after an unprecedented process of consultation that involved nearly over 2 lakh suggestions from 2.5 lakhs Gram Panchayats, 6600 Blocks, 6000 ULBs, 676 Districts. The MHRD initiated an unprecedented collaborative, inclusive, and highly participatory consultation process from January 2015.

In May 2016, 'Committee for Evolution of the New Education Policy' under the Chairmanship of Late Shri T.S.R. Subramanian, Former Cabinet Secretary, submitted its report. Based on this, the Ministry prepared 'Some Inputs for the Draft National Education Policy, 2016'.

In June 2017 a 'Committee for the Draft National Education Policy' was constituted under the Chairmanship of eminent scientist Dr. K. Kasturirangan, which submitted the Draft National Education Policy, 2019 to the Hon'ble Human Resource Development Minister on 31st May, 2019. The Draft National Education Policy 2019 was uploaded on MHRD's website and at 'MyGov Innovate' portal eliciting views/suggestions/comments of stakeholders, including public.

देशातल्या शालेय आणि उच्च शिक्षण प्रणालीत परिवर्तनात्मक सुधारणेला वाव देणाऱ्या

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020 ला केंद्रीय मंत्री मंडळाची मंजूरी

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या अध्यक्षतेखालील केंद्रीय मंत्रिमंडळाने आज देशातल्या शालेय आणि उच्च शिक्षण प्रणालीत परिवर्तनात्मक सुधारणेला वाव देणाऱ्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020 ला केंद्रीय मंत्री मंडळाची मंजूरी दिली. हे नवे धोरण 34 वर्षे जुन्या 1986 च्या शिक्षणावरच्या राष्ट्रीय धोरणाची जागा घेणार आहे.

वैशिष्ट्ये :

शालेय शिक्षण

- 2030 पर्यंत शालेय शिक्षणात **100 % जीईआर** सह शालेय पूर्व ते माध्यमिक स्तरापर्यंतच्या शिक्षणाचे सार्वत्रिकीकरण करण्याचा नव्या धोरणाचा उद्देश
- राष्ट्रीय शिक्षण धोरण 2020 मुळे **2 कोटी** शाळा बाह्य मुले मुख्य प्रवाहात परततील
- किमान पाचवीपर्यंतचे शिक्षण **मातृभाषा/ प्रादेशिक भाषेत** . कुठल्याही विद्यार्थ्यांवर कोणतीही भाषा लादली जाणार नाही
- समग्र प्रगती पुस्तकासह मूल्यांकन सुधारणा, शिक्षणाचे फलित साध्य करण्याबाबत विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीचा आढावा घेण्यात येणार
- 10+2 या शालेय अभ्यासक्रम आकृती बंधाची जागा आता **5+3+3+4 अभ्यासक्रम** आराखडा अनुक्रमे 3-8, 8-11, 11-14, 14-18 वयोगटासाठी राहिल. यामुळे 3-6 वर्षे हा आतापर्यंत समाविष्ट न झालेला वयोगट शालेय अभ्यासक्रमा अंतर्गत येईल, जगभरात हा वयोगट, बालकाच्या मानसिक जडणघडणीच्या विकासासाठी अतिशय महत्वाचा मानला जातो. नव्या पद्धतीत तीन वर्षे अंगणवाडी/शाळा पूर्वसह 12 वर्षे शाळा राहणार आहे.
- पायाभूत साक्षरता आणि सांख्यिकी यावर भर, व्यावसायिक आणि शैक्षणिक शाखा यांच्यात कुठल्याही प्रकारचे कठोर विभाजन असणार नाही, शाळांमध्ये व्यावसायिक शिक्षण 6 वी पासून सुरू होईल आणि त्यात इंटर्नशिपचा समावेश असेल.
- एनसीईआरटीद्वारे एक नवीन आणि सर्वसमावेशक राष्ट्रीय शालेय शिक्षण अभ्यासक्रम रूपरेषा - एनसीएफएसई 2020-21 विकसित केली जाईल.

उच्च शिक्षण

- 2035 पर्यंत जीईआर 50% पर्यंत वाढवणे ; उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये 3.5 कोटी नवीन जागा वाढवण्यात येतील.

- या धोरणात व्यापक आधारभूत, बहु-शाखीय, लवचिक अभ्यासक्रमासह सर्वसमावेशक पदवी शिक्षण अभ्यासक्रम, विषयांचे सर्जनशील संयोजन, व्यावसायिक शिक्षणाचे एकात्मीकरण आणि योग्य प्रमाणीकरणासह बहू प्रवेश आणि निर्गम टप्प्यांची कल्पना केली आहे. **पदवी शिक्षण 3 किंवा 4 वर्षांचे असू** शकते आणि या कालावधीत अनेक निर्गमन पर्याय आणि योग्य प्रमाणीकरण असू शकतात.
- **अकॅडेमिक बँक ऑफ क्रेडिट**ची स्थापना केली जाईल जेणेकरून हस्तांतरित करता येईल.
- बहुशाखीय शिक्षण आणि संशोधन विद्यापीठांची स्थापना (एमईआरयू), आयआयटी, आयआयएमच्या तोडीचे देशातील जागतिक दर्जाच्या सर्वोत्कृष्ट बहुशाखीय शिक्षणासाठी आदर्शवत म्हणून स्थापित केले जातील.
- **नॅशनल रिसर्च फाऊंडेशनची** स्थापना केली जाईल, या सर्वोच्च संस्थेच्या माध्यमातून प्रबळ संशोधन संस्कृती आणि उच्च शिक्षणामध्ये संशोधन क्षमता वृद्धीगत करण्यात येईल.
- **भारतीय उच्च शिक्षण आयोगाची** (एचईसीआय) स्थापना करण्यात येईल. वैद्यकीय आणि कायदेशीर शिक्षण वगळता उच्च शिक्षणाशी संबंधित एकमेव उच्च संस्था असेल. एचईसीआयचे चार स्वतंत्र घटक असतील - नियमनासाठी, राष्ट्रीय उच्च शिक्षण नियामक परिषद (एनएचईआरसी), दर्जात्मक व्यवस्थेसाठी जनरल एज्युकेशन कौन्सिल (जीईसी), निधीसाठी उच्च शिक्षण अनुदान परिषद (एचईजीसी) आणि मुल्यांकनासाठी राष्ट्रीय मुल्यांकन परिषद (नॅक) असेल. सार्वजनिक आणि खासगी उच्च शिक्षण संस्था याच नियम, मुल्यांकन आणि शैक्षणिक मानदंडांद्वारे संचालित केल्या जातील.

इतर

- महाविद्यालयांची संलग्नता 15 वर्षांत टप्प्याटप्प्याने तयार केली जाणार आहे आणि महाविद्यालयांना पातळी-आधारीत यंत्रणेच्या माध्यमातून श्रेणीबद्ध स्वायत्तता देण्यात येईल. कालांतराने अशी कल्पना केली जाते की प्रत्येक महाविद्यालय एकतर स्वायत्त पदवी देणारे महाविद्यालय किंवा विद्यापीठाचे घटक महाविद्यालय म्हणून विकसित होईल.
- नॅशनल एज्युकेशनल टेक्नॉलॉजी फोरम (एनइटीएफ) म्हणजेच 'राष्ट्रीय शैक्षणिक तंत्रज्ञान मंच' या स्वायत्त संस्थेची निर्मिती करण्यात येणार असून याद्वारे विचारांच्या देवाणघेवाणीसाठी एक व्यासपीठ- मंच उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे. या मंचाद्वारे शैक्षणिक मूल्यवर्धन, मूल्यांकन, तसेच नियोजन, प्रशासन यासाठी तंत्रज्ञानाचा वापर कशा पद्धतीने करता येवू शकतो, यासाठी स्वतंत्रपणे विचारांचे आदान-प्रदान केले जाणार आहे.
- नवीन धोरणामध्ये बहुभाषितकेतला प्रोत्साहन देण्यात आले आहे. नॅशनल इन्स्टिट्यूट (किंवा इन्स्टिट्यूट्स) फॉर पाली, पर्शियन अँड प्राकृत, म्हणजेच पाली, पर्शियन आणि प्राकृतसाठी राष्ट्रीय संस्था यांची स्थापना करण्यात येणार

- शैक्षणिक क्षेत्रामध्ये सार्वजनिक गुंतवणूक वृद्धीसाठी केंद्र आणि राज्य सरकारे एकत्रित काम करणार आहेत. शक्य तितक्या लवकर ही गुंतवणूक **जीडीपीच्या 6 टक्क्यांपर्यंत** पोहोचवी, असा उद्देश यामागे आहे.

अभूतपूर्व विचारविनिमय- सल्ले

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020 निश्चित करताना सर्व स्तरामधून आलेल्या शिफारसी, सल्ले यांच्याविषयी विचारविनिमय करण्यात आले आहे. या सर्व प्रक्रियेमध्ये जवळपास दोन लाखांपेक्षा जास्त सल्ल्यांचा विचार करण्यात आला. हे सल्ले 676 जिल्ह्यांतल्या 2.5 लाख ग्रामपंचायती, 6600 ब्लॉक्स, 6000 यूएलबीकडून आले होते. हे धोरण तयार करताना मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाने आलेल्या शिफारशींविषयी सल्ला मसलत, चर्चा करून सर्व समावेशक प्रक्रिया सुरू केली. या अभूतपूर्व विचारविनिमयाच्या प्रक्रियेला जानेवारी 2015 पासून प्रारंभ झाला.

मे 2016 मध्ये माजी मंत्रिमंडळ सचिव कै. टी.एस.आर सुब्रमण्यम यांच्या अध्यक्षतेखाली नियुक्त करण्यात आलेल्या 'नवीन शैक्षणिक धोरण उत्क्रांती समिती'ने आपला अहवाल सादर केला. या अहवालाच्या आधारे मंत्रालयाने राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण मसुदा, 2016 तयार करण्यासाठी काही माहिती सादर केली.

वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. के. कस्तुरीरंगन यांच्या अध्यक्षतेखाली जून 2017 मध्ये 'राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण मसुदा समिती' नियुक्त करण्यात आली. या समितीने 'राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण मसुदा, 2019' मनुष्यबळ विकास मंत्र्यांना 31 मे, 2019 रोजी सादर केला. हा मसुदा मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाच्या संकेत स्थळावर आणि 'मायगव्ह इनोव्हेट' या पोर्टलवर अपलोड करण्यात आला होता. त्यावर या क्षेत्रांतल्या लोकांनी, संबंधितांनी, भागीदारांनी आपली मते नोंदवावीत, सूचना, टिप्पण्या नोंदवाव्यात, यासाठी हा मसूदा उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.